

τάχατες δὲν ἔπρεπε νὰ πεί· εἶπε λ. χ. πὺς αἰεὶ δούλους διαγωνισμοὺς ἀπερρίφθησαν τὰ ἔργα τοῦ Βερναρδάκη καὶ ἐβραβεύθησαν ὑπὸ τῆς ἐπισήμου κριτικῆς ἄλλων ἔργα, ταῦτα εἶναι θνησιγενῆ συνονθυλεύματα», πὺς αἰεὶ τῶν ἑκατομμυρίων ἱαμβικῶν τριμέτρων, οὔτινες ἐγράφον ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἑλλήνων, μόνον τὰ ἔργα τοῦ Βερναρδάκη ἀναγινώσκον τις αἰσθάνεται, ὅτι ἀναγινώσκει ποιήματα—δὲν ἔχει μὲν φαίνεται ἄδικο σ' αὐτὸ δ. κ. γυμνασιάρχης, ὅτα μάλιστα πίσω ἀπὸ τῆς λέξης ἐγράφον προστίθουμε: σὴν καθαρῆβουσα—πὺς χαρχαγῆρισε τὴ νεώτερη ἑλληνικὴ γενεὴ ἀνεμεμάτιστον κοινωνίαν καὶ βατοπληθὲς καὶ ἀκαθοδοιθὲς καὶ ἀκόμη δυστυχῶς τόσον παρθένον δάσος τῆς ἀμαθείας καὶ πὺς ἀγνώμων εἶναι: φύσει καὶ ἀνάσθητος ἐξ ἀπαντος ὁ ἑλληνικὸς λαὸς» κτλ. Δὲ διαβάσαμε τὸ λόγο τοῦ κ. 'Ολύμπιου καὶ γι' αὐτὸ δὲν μπορούμε νὰ φέρουμε δὴ καμιά κρίση· μὰ ἡ γενικὴ ἰδέα εἶναι, σὺν πού μᾶς διαβεβαιώσανε ἀξιοπίστα πρόσωπα, πὺς ὁ λόγος τοῦ εἶτανε ἀντάξιος τοῦ ἀντρός, πού ἀνάλαβε νὰ παρὶνέσει, καὶ μῆς δὲν μπορούμε παρὰ νὰ τὸνε συχαροῦμε.

Συγκινητικὸ ποιηματάκι ἀπαγγεῖλε σὺν τὰφο τοῦ Βερναρδάκη ὁ καθηγητὴς κ. Μ. Ι. Μιχαηλίδης πού εἶτανε καὶ στενὸς προσωπικὸς φίλος τοῦ μακαρίτη. Κατόπι τὸ νεκρικὸ σεντούκι κατεβίστηκε μέσα στὴ γῆ καὶ τὸ χῶμα τὸν ἐτέκασε γιὰ πάντα, ἔφτιν πού μέσα σὲ μισὴν αἰῶνα σκεδὸν πού βράσταζε ἡ πνευματικὴ του δράση, ποῖος ξέρει πόσα ἄλλα σπουδαιότερα δὲ θάφερνε σὸ φῶς κιντὰ σὴν ἀξιοσέβα στη ἀληθινὰ ἐργασία του, ἂν ἡ «Ἀχλαδερή» του τὸ ἄγιο κείνο χτῆμα, στὰ μέσα τοῦ κόρφου τῆς Καλλονῆς, κοντὰ σὴν ἀρχαία Πύρρα, δὲν τοῦ κατάρωγε τὰ καλύτερα χρόνια τῆς ζωῆς του καὶ τῆς πνευματικῆς του δράσης.

Ὁ τάφος τοῦ βρῖσκεται σὸ νεκροταφεῖο τῆς Μιτυλήνης πρὸς τὸ νοτιοδυτικὸ μέρος τῆς πόλεως, σὲ ἀψηλὸ καὶ ξέφανον τόπο. Ἐκεῖ θὰ τοῦ γενεῖ καὶ μαρμάρينو μνημεῖο ἀπὸ τὴν Κοινότητα Μιτυλήνης, πού θαρροῦμε πὺς παραγγελλήθηκε κιόλας.

★

Ἐδῶ καὶ δύο μῆνες ἀπὸ νῦν κατὼ τοῦ γέννηκε φιλολογικὸ μνημόσυνο σὴ Μιτυλήνη, μέσα στὴ σάλλα τοῦ γυμνασίου· μίλησε δ. κ. Μ. Ι. Μιχαηλίδης καὶ τὴν βυβλίαν του τὴ δημοσιεύει τώρα σὴν «Ἀρμονίαν» τῆς Σμύρνης μὲ τίτλο «Βίος καὶ ἔργα Δ. Βερναρδάκη». Σωστὰ καὶ βαρὶὰ ὅσα λέει δ.

κ. Μιχαηλίδης γιὰ τὸ μεγάλον ἄντρα, ἂν καὶ σὲ γλῶσσα ὑπερκαθαρέβουσα, γιὰτὶ δ. κ. Μιχαηλίδης οὔτε λόγο δὲ θέλει νὰκούσει γιὰ τὸ γλωσσικὸ μᾶς ζήτημα, οὔτε γιὰ τὴν ἐπικράτηση τῆς δημοτικῆς μᾶς, μολοντὶ τόσο ὁμορφα τὴ μεταχειρίζεται σὲ μερικά του νόστιμα ποιηματάκια· εἶναι φανατικὸς καθαρῆβουσᾶνος· τὸ «Νουμά» τὸν ὀνομαζεῖ· αἰθνικὸ μῖασμα—Κόρις τῷ δυνάμει!—τοὺς δημοτικιστὰς τοὺς μισεῖ. Λυποῦμαστε πού δ. κ. Μιχαηλίδης ἔχει τέτοιες ἰδέες, χωρὶς διόλου νὰ μελετῇ τὸ ζήτημα· μᾶς εἰναι ἐξυπνος καὶ πολυδιαβασμένος ἄθρως· ἀποροῦμε πὺς μᾶς στὴ χρυσὴ καρδίᾳ του—ἀπλοϊκῇ σὺν τὴν καρδίᾳ μικροῦ παιδιοῦ, ἀληθινῇ καρδίᾳ ποιητῇ—μύρεσε νὰ φυλάξει καὶ μιά γωνίτσα, ἃς εἶναι καὶ τόση· δᾶ, γιὰ μῖσος πρὸς τοὺς δημοτικιστὰς. Ἄν δ. κ. Μιχαηλίδης μελετοῦσε βαθιὰ τὸ ζήτημα δίχως προκατάληψη καὶ δίχως τὸ λερωμένο καὶ θαμπὸ φινὲ τοῦ σχολαστικισμοῦ, εἴμαστε βέβαιι πὺς «εἰλικρινῆς» σὺν πού εἶναι, θὰ μολογοῦσε τὸ δικίον μᾶς καὶ ἀντὶ νὰ μισεῖ θὰ βλογοῦσε τὸ ἔργο τῶν δημοτικιστῶν. Ὁ φανατισμὸς τοῦ αὐτοῦ πρὸς κάθε ἔργο δημοτικιστικὸν τὸν κανε νὰ ὀνομαζεῖ· «ἐπὶνειδιστον ἔργον» τὴν «Ἱστορίαν τῆς Ρωμιοσύνης», τὸ σοβαρὸ τοῦτο καὶ ἀληθινὸ ἔργο τοῦ Ἰφταλιώτη μᾶς, σὸ ἔργο τοῦ ἐκεῖ πού κανε λόγο γιὰ τὴς σπουδῆς τοῦ Βερναρδάκη σὴ Σκολὴ τῆς Μιτυλήνης πού διδάσκε ὁ μακαρίτης Κ. Μιχαηλίδης, ὁ πατέρας τοῦ Ἑφταλιώτη. Ἀς ξαναδιαβάσει δ. κ. Μιχαηλίδης τὸν «Ψευδαττικισμὸν ἔλεγχον», γιὰ νὰ δει πὺς ὁ «εἰρηαιὸς» του, καθὼς ὀνόμαζε μὲ ἀφέλεια τὸ μακαρίτη, ἄμα ἀνάφερνε τὸν ὄνομα τοῦ σὲ κανὰ φιλικὸ κύκλο, βροντοφωναζεῖ τὴν ἀλήθειαν, πού γιὰ δάφτη πολεμοῦμε σήμερα ἐμεῖς, ἂν καὶ τελεφταῖα ὁλότελα μᾶς ἀρνήθηκε καὶ τίσπεσε μάλιστα νὰ γράφει ἀπάντησιν σὸ βιβλίον τοῦ Κρουμπάχερ, καθὼς ὁ ἴδιος μᾶς ἔλεγε. Δεδομάστε τὸν κ. Μιχαηλίδην, ὡς καθηγητὴ καὶ μεγάλῃ ἐχτήρησιν καὶ ἀγάπῃ ἔχουμε σὸ ἄτομό του, γιὰτὶ καὶ φίλος μᾶς καλὸς εἶναι. Ἀλλὰ θὰ τὸν παρακαλέσουμε πολὺ νὰ δεῖχνη κάπια μετριοπάθεια, ὅτα μιλᾷ γιὰ τοὺς δημοτικιστὰς καὶ τὸ ἔργο τους, ἀφοῦ δὲν καταδέχεται ἢ δὲν ἔχει καιρὸ νὰ τοὺς γνωρίσῃ καλὰ ἀπὸ κοντὰ, νὰ τοὺς μελετήσῃ.

Ἄλλῃ φορὰ ἀγαπητέ μου «Νουμά», θὰ σοῦ γράψω λευκομέρειες γιὰ τὴς τελεφταῖες στιγμῆς τοῦ μακαρίτη ποιητῇ μᾶς, σύφωνα καὶ μὲ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ ἀγαπητοῦ μᾶς Ἀργύρη, ἀφοῦ πρῶτα ξετάσω καὶ μαθῶ τὰ καθέκαστα.

Μεσαγρός (Γέρας) Μιτυλήνης, 30/3/907.

Δικός σου πάντα
Δ. Π. ΑΛΒΑΝΟΣ

τρέας, προέδρεψε ὁ πρόεδρος ὁ ἴδιος ἐκείνη τὴ βραδεῖα, κ' ἔτσι μύρεσε νὰ τραβήγῃ μιά στιμούλα σὲ μιά γωνίαν τῆς σάλας μὲ τὸν Κλυζίου, νὰ τοῦ δηγηθῇ ὅπως ἔπρεπε τὰ ἱστορικὰ τῆς Κατινούλας.

Κοῦνησε τὸ κεφάλι του ὁ γιατρός, συλλογισμένος:

—«Εἶναι ἡ ἄρρωστη καμιά πολὺ ἀκριβὴ σὰς;»

—«Ναί, βέβαια...» Μὰ πού νὰ τοῦ ζηγήσῃ ὅλα; Μιά δούλα! Φαντάσου!

—«Ἐχει πονοκεφάλους;»

«Ἐτυχε ἴσια ἴσια νὰ πονοκεφαλήσῃ, τίς προκλῆες ἡ Κατινούλα.

—«Ἐχει, ναί!»

—«Ἐχει πονοκεφάλους, ἔχει κ' ἔμπυο θὰ πιάστηκε σίγουρα καὶ τὸ δέφτερο τὸ νεφρὶ τῆς. Δέφτερη πνευμονοφρία. Τί ἄλλο θέλετε νὰ εἶναι;»

Ὁ Ἀντρέας ἔμεινε ἀποβρόντητος. Δέφτερη πνευμονοφρία σημαίνει θάνατο—καὶ θάνατο πού δὲν τὸν ἀποφύγεις. Ἐτσι, σὲ μιανῆς στιμούλας διάλογο, ἀλλάζουν ἀπὸ ἄκρη σὲ ἄκρη τὰ πράγματα. Μιά λέξη φτάνει νὰ σοῦ ἀλλάξῃ καὶ τὴ ζωὴ. Δὲν μπορούσε ἀκόμη νὰ τὸ πιστέψῃ ὁ Ἀντρέας ὅπου νὰ δῇ τουλάχιστο τὴν ἄρρωστη ὁ γιατρός. Τοῦ πρότεινε ὁ Κλυζίου νὰ τὴν μεθαβριανῇ, τετάρτη. Ὁ Ἀντρέας, τὴν τετάρτη δὲν ἀδειάζει· εἶχε κάποια ὑπο-

χρέωση ἀπαγγελεματικὴ ἀπαραίτητη. Ὡστόσο κατὰ πῶς σπουδαῖο θαρρῶ νὰ τὴν ἔκωμ νὰ μὴ δεχτῇ τόσο γλήγορα τὴ βίβλιν, ὁ φῶς μᾶπως καὶ δὲ γελάστηκε ὁ γιατρός, μῆπως καὶ τοῦ τὸ πῆ ὠρισμένα τὴν τετάρτη. Μοναχὸς τοῦ ἔβρισκε πρόφασιν νὰ κρατήσῃ μέσα του ἀκόμη τὴν πλᾶσιν τὴν ἀγαπημένη. Συμφωνήσανε λοιπὸ νὰ τὴν τὸ σάββατο μεσημέρι. Μόλις γύρισε σπίτι του σὲ μεσάνυχτα καὶ τὸ μετάνοιωσε πού τὰργυπόρησε ὡς τὰ τέλια τῆς βδομάδας. Τώρα λαχταροῦσε νὰ μαθῇ. Τὴν τρίτη, μὲ τὸν Κουφί, ἀφοῦ τοῦ μολόγησε τὰ καθέκαστα, τελεφῶνισε τοῦ Κλυζίου. Ἐλεῖπε. Τοῦ ξανατελεφώνησαν τὴν τετάρτη· ἔλειπε καὶ πάλι. Τὸ βράδυ, δὸς του καὶ ἄλλο τελεφώνημα. Τοὺς ἀπάντησε πὺς πρὶν ἀπὸ τὸ σάββατο δὲ γίνεται καὶ ὅλες οἱ ὥρες του πιασμένες. Ὁ Ἀντρέας ἐπίμεινε, παρακαλοῦσε τὸν γιατρὸ νὰ δῇ τὴν ἄρρωστη ἀμέσως, γιὰτὶ ἂν εἶτανε αὐτὸ πού ἔλεγε, θὰ μπορούσε νὰρχίσῃ μιά μέρα προτίτερα καὶ τὴ χρειαζομένη θεραπεία. Στάφτια τοῦ τελεφώνιου πού τὰ κρατοῦσε ὁ Ἀντρέας κολλημένα στὰ δικά του, φιλὴ φιλὴ καὶ συλλαβιστῇ, ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ Κλυζίου:

—«Θεραπεία ἐδῶ δὲν ὑπάρχει καμιά.»

Σὰ νῆτριμε μάλιστα τὴ φωνὴν του, τὸ ὄρος του

Charles Beaudelaire

Ο ΕΧΤΡΟΣ

Ἡ νύκτῃ εἶταν μοναχὰ μπόρζ σκοτεινισμένη
Ποῦ ὀλίγων ἡλίων εἶδε φῶς κλεφτάτα ἐδῶ κ' ἐκεῖ
Κι' ἀπὸ βροχῆς καὶ κεραυνῶν τέτοιο κακὸ ἔχει γένει
Ποῦ κόκκινοι σὺν κηρὸ μου ὀλίγοι εἶναι καρποί.

Κ' ἔφτασα σὸ χινόπωρο τῶν ἰδεῶν ἀγάλη,
Καὶ πρέπει τῇ δικέλλῃ καὶ τὸ φτυρὶ νὰ κρατῶ,
Τὸ χῶμα πού πλημμύρισε νὰ ξαναμάσω πάλι
Ποῦ τοῦ ἔκαψε τρύπας βαθιὰς σὺν τάρους τὸ νερό.

Καὶ ποῖος τὸ ξέρει ἂν τὰ λουλούδια αὐτὰ τὰ ὄνειρεμένα
Θὰ βροῦν ἐδῶ σὺν ἀμμουδιὰ πού εἶν' ὅλα ξεπλυμένα
Τὴ μυστικὴ κείνη τροφὴ, ὅπου τὰ ζωντανεύει;

—Ὁ θλίψη, ὦ θλίψη! Τὴ ζωὴ δὲ καὶ τὴν κρυφωμένη
Κι' ὁ σκοτεινὸς αὐτὸς ἔχτρος πού τὴν καρδίαν μᾶς τρώει
Μὲ τὸ αἷμα ἐμεῖς πού χάνομε ἀξίαν καὶ γερούς!

Μετάφρ. ΜΗΤΣΗ ΚΑΙ ΛΑΜΑ

Η ΛΑΕΜΗ

II

«Σαχίμπ, γραφτὸ θὰ εἶτανε σὸ ὠροσκοπίον μου
ἢ πὺς τῆς καρδίας μου ὁ πρίγκηψ ὁ λωτομάτης θὰ
ἔβλεπε τὸ φῶς πέρα ἀπ' τὸ μαῦρο τὸ νερό, ὅπου
ἢ τοῦ Σουρῆ τὸ παρρυένιον ἄρμα τρέχει ὅταν τ' ἄστέ-
ρια τὰλλα λαμπυρίζουνε σὸν Χιντουστάν τὸν οὐ-
ρανό. Δόξα σὸν Καμαντέβα δόξα σὸν ἀνθο-
στολισμένο τὸ δοξάρι τοῦ πόχει τὸ φλογισμένο
ἢ πόθο γιὰ σάϊτα. Εἶδε ἡ Λαζιμὴ τῆς μοῖρας τῆς τὸ
ἢ διαλεχτό, καὶ ἔλλαξε ὁ κόσμος γύρω της. Ὁ νὰς,
ὁ ἔλλοτες ἀγαπημένος της, λὲς κ' εἶναι τώρα φυ-
ἢ λακὴ, καὶ δεσμοφύλακες οἱ σεβαστοὶ πακπᾶδες. Μὰ
ἢ ποῖος θνητὸς καὶ ποῖος θεὸς ἀκόμα καὶ ποῖος θά-
νατος τῆς Μοῖρας μᾶς τὴν ρόδα εἴμπορεῖ νὰ στα-
ἢ ματήσῃ;

«Στοῦ λυχναρίου γύρω τὸ φῶς ἡ παγωμένη πε-
ἢ σταλοῦδα φτερουγίζει. Μὲ μῖα ἀνάβουν τ' ἀσημέ-
ἢ νια τῆς φτερά, μὰ κείνη, μπρὸς σὴν λάμψη καὶ σὴν
ἢ ζεστασίαν, περιφρονεῖ τὸ θάνατο καὶ προτιμᾷ νὰ
ἢ ζεσταθεῖ καὶ νὰ πεθάνει.

«Σαχίμπ, κρυώνω· τοῖμασε τὴ ζεστὴ σου ἀγκα-
ἢ λιά.»

*) Κοίταξε φυλλ. 242 καὶ 243.

ἢ τὸ καὶ λυπημένο, ἀπὸ μακριὰ.

Τὴν πέμτη καὶ τὴν παρασκευὴν, γράμματα τοῦ
Ἀντρέα σὸν γιατρὸν, ἔτσι, δίχως λόγον, ἴσως ἐπειδὴ
νόμιζε πὺς δίνοντάς του καλὰ νὰ τῆς Κατινούλας,
τὴν γιατρεβὴ. Στὸ μεταξὺ, γιὰ νὰ κάμῃ κάτι, διώ-
ἢ ρισε καὶ ὁ Κουφὸς τὸ φουσκάλισμα πού εἶχε.
Δὲν εἶχε ὅλους διόλου ἄδικα. Τὸ σάββατο, ἀπὸ
ἢ κατὼ τὰ ἴδια παρήγγειλε καὶ ὁ Κλυζίου. Τὴν καί-
ἢ ταξε, τὴν ψηλάφησε. Τὸ νεφρὶ τῆς παραφουσκωμένο.
Καὶ τὸ ἔμπυο τόντις πολὺ, πολὺ! Κλειδωθῆκε
ἢ δύο δεφτερόλεφτα τυβούλι μὲ τὸν Κουφί. Ὅστε
ἢ μπῆκε καὶ ὁ Ἀντρέας. Διόρισε ὁ Κλυζίου πλουσίμα-
ἢ τα τῆς φούσκας ταχτικά, καὶ νὰ τῆς βαζοῦνε, ἂν
ἢ εἶναι δυνατό, ἀπὸ τὸ πρῶν ὡς τὸ βράδυ, ἀκόμη καὶ
ἢ τὴ νύκτα, ἕνα σακκὶ καουτσούκι νεφρομερὶς μὲ νερό
ἢ ζεστὸ ἐξήντα βαθμῶν, πενήντα γιὰ τὰ πλουσίματα.
Κατάλαβε ὁ Ἀντρέας καὶ ἀπὸ τὴν ὄψιν τοῦ γιατροῦ.
Γι' ἀποφασισμένη τὴν εἶχε. Παράγγειλε, γιὰ νὰ πρ-
ἢ αγγεῖλῃ, γιὰ τὸ χρέος, γιὰ νὰ μὴν ἀφήσουνε ἀδο-
ἢ κίμαστο τίποτις. Ὅταν τὸν ξεπροβόδεψε ὁ Ἀντρέας
ἢ σὴν ἀλλίαν, τοῦ εἶπε ὁ Κλυζίου πὺς ἴσως εἶναι μὲ-
ἢ νάχα ὑπεραίμωσις τοῦ νεφριοῦ καὶ θὰ φανῇ σὲ καμιά
ἢ δεκαπενταριά μέρες ἀπὸ τὸ σακκὶ μὲ τὸ ζεστὸ νε-
ἢ ρό, γιὰτὶ πιθανὸν καὶ νὰ ξεφουσκώσῃ τὸ νεφρὶ. Τοῦ

Τὸ διάβασα, τὸ ξαναδιάβασα τ' ἀγαπημένο γράμμα, πέρασα δάκρυα τῇ νύχτα διαβάζοντάς το.

Ἐπιδίωξε. Ἐνὰ ἔνα ἄρχισα νὰ τὰ βγάζω ἀπ' τὶς μεγάλες κάσες τους, χαλὶκ, μεταξία, κουρτίνες, χίλια δυὸ ἀνατολίτικης τέχνης συγύρια. Ἦρθε κ' ἡ ὥρα τους. Θὰ ἔγχιζα τὴ φωλιά μου, ποὺ θὰ δέχονταν τὴ μεγαλύτερη λαχτάρα τῆς ζωῆς μου.

Χρωματιστὲς κουρτίνες κεντημένες ἐβάλα στὰ παράθυρα, καὶ κερρώσα στους τοίχους μεταξωτὴ πορτοκαλλιά ταπετσαρία. Φανάρια ἀπὸ μπρούτζο σκαλιστὰ, ἰντιάνικα, παλιοῦ καιροῦ ἀπ' τὸ ταβάν' κρέμασα, καὶ λυχνάρια σὲ σκαλιστὰ πάνω ράφια το ποθέτητα. Τρόπαια ἰντιάνικα κρέμασα στους τοίχους, ἀσπίδες, σιδερένιες, περικεφαλαίες, σπαθιὰ καμπυλωτὰ ἢ σὰν τοῦ κεραυνοῦ τῇ δυνάμει σπαστὰ, κοντάρια, δόρατα καὶ ρόπαλα ἀγκυρωτὰ. Χαλὶ τοῦ Μιρζαπόρ, πορτοκαλλὶ καὶ αὐτὸ, ξαπλώσα καταγῆς. Τραπέζακια ὀχτάγωνα, ἰντιάνικα θεοὶ, ὁ Κρίσνα μὲ τὴ Ράντα του σ' ἀτέλειωτο δεμένον σφιχταγκάλισμα, ἡ θεὰ Καλλὶ, ἡ μαύρη καὶ σκληρὴ, τὸ καθεστὶ στὸ ταίριαστό του μπῆκε μέρος.

Πρασίνισα τὴν κάμαρα μὲ τριαδερὰ κλαδόφυλλα καὶ ἀλλόκοτες φουντωσιές, ἄλλες πλατόφυλλες, ἄλλες ἰσόλιανες καὶ μυτερές. Μὲς τὶς χαριτωμένες σταμνίσσες τοῦ Μπενάρζ, σιγαλοκαίγανε σὰ φλόγες κόκκινα τριαντάφυλλα.

Κάτω ἀπὸ κρεμαστὸ λυχνάρι, πίσω ἀπὸ καφασωτὸ βερμανέζικο παραθάνι μισοκρυβότανε ἡ ἀληθινὴ φωλιά, ντιβάνι πουπουλένιο.

Μὲ τὸ πέσιμό τῆς μέρας τέλειωσε καὶ τῆς φωλιάς τὸ στόλισμα. Ἀνάμειξα ἀπ' τῆς βεράντας τὶς πρασιναδὲς τὶς ἀμέτρητες ξανοῖζα τοῦ ἡλίου τὶς ἀχρὶδες νὰ παίξουνε πάνω στοῦ ναοῦ τῇ χρυσοκκόκκινη τὴν πυρκαϊδα.

Τὰ ρούχα μου φόρεσα τὰ ἰντιάνικα, τὰ φανάρια ἀναψα τοῦ παλιοῦ καιροῦ καὶ τὰ λυχνάρια ποὺ σὰν ἀστράκια ἐλαμψαν ἐδῶ καὶ κεῖ, καὶ ξαπλώθηκα στὸ ντιβάνι νὰ περιμένω.

Ἄδικα πέρασα μέρες καὶ ὁλοκληρὲς νυχτιές στῆνοντας τ' αὐτιά μου στὸ παραμικρὸ τὸ τρέξιμο. Ἐφτά περίμενα βραδιές ὡς ποὺ ἡ ἐβδόμη μὲ βρῆκε ἀφανισμένο. Πέφτανε τὰ ματόφυλλα μου ὀκνάδες βαρυσταγὰς στὸ τέλος τὴν ἀντίστασή μου. Τὶ ὕπνος πονετικός; τὸν ἐνοιώθη πάνω μου κολλημένο καὶ τέντωμα ἡδονικὸ τὸ κουρασμένο τὸ κορμὶ μου. Τί μ' ἐμελε γιὰ τὶς χορεύτρες δάκρυες τῆς οἰκουμένης; Ὑπνος μιά φορὴ! Μὰ νάτα πάλι τὰ γαστρομιά. Ὁ κεανός.

Τὶ μάτια φλόγες! διαπερνῶν τὰ σκοτωμένα τὰ ματόφυλλα μου.

Εὐπνησα. Ἀκούνητη, καθότανε χάμω διπλοπόδι.

— Λαξμή μου, ἦρθε;

— Στάσου, Σαχίμπ. Ἦρθε σκλάβο νὰ γενῶ τοῦ οὐρανογεννημένου ἦρθε σὰν τῇ φτωχιά τῇ Ράντα στὰ πόδια τοῦ δικοῦ μου τοῦ θεοῦ νὰ ξαπλωθῶ καὶ τὴν αἰωνιότητα νὰ βρῶ στὴν ἀγκαλιά του. Γιατί εἶσαι ἐστὶ θεὸς οὐράνιος, ὁ ἴδιος ὁ μεγάλος Κρίσνα καὶ

εἶπε καὶ ἄλλα λόγια, δηλαδὴ πὺς ἡ κράση τῆς τάχα ἐξαιρετικῆς καὶ μπορεῖ νὰ νικήσῃ. Ὁ Ἀντρέας θάλησε νὰ ξεκαθαρίσῃ γιὰ λογαριασμό του καὶ τὸ πῶς σπουδαῖο. Εἶχε βωτήσῃ τὴν προφασινὴ τὸν Κουφὸ πόσο καιρὸ θάρρει πὺς βαπτῆ μιά τέτοια δεινὴ ἀρρώστια, ὥσπου νὰ σ' ἀποσώσῃ. Δυὸ μῆνες, τοῦ ἀποκρίθηκε ὁ Κουφός. Ῥώτησε τώρα καὶ τὸν Κλυζιού. Θετικὰ δὲν ἤξερε ὁ ἄνθρωπος, καὶ ποῖος ξέρε; Καὶ ποῖος μπορεῖ νὰ πῇ; Νά, ἔζη, ἔφτά, ὀχτὼ μῆνες. Μὰ εἶχε, λείει, τὶς ἐλπίδες του στὴ δύναμη τοῦ κορμιοῦ. Τοῦ τὸ βεβαίωσε κιόλας σοβαρά. Ἐπειτα τοῦ ἐσφίξε τὸ χέρι, μὲ πόνο, τὸν ἀποχαιρέτησε καὶ ἀπόμεινε στὴ Λήμνο τοῦ ὁ Ἀντρέας.

(ἀκολουθεῖ)

νοιώθω μέσα μου τῆς Ράντας τὴν ψυχὴ ἀγάπη ἀσβεστη ν' ἀνάβει.

— Ράντα μου, δός μου τὰ χεῖλιά σου· λιγοθυμῶ, πεθαίνω.

— Στάσου, μὴ βιάζεσαι, Σαχίμπ. Κάθησε, καὶ ἄκουσε πρῶτα τὴ μικρὴ μου ἱστορία. Ὑστερὰ σὰν τὰ χεῖλιά σου κολλήσουνε στὰ χεῖλιά τὰ δικὰ μου, καιρὸς δὲ θεὰς μένει γιὰ στοχασμοὺς ἀνθρώπινους. Θὰ κάνουμε φτερά μὲ μὴς καὶ στοῦ Σουάργκα (1) τὸ οὐράνιο θὰ πετάξουμε τὸ μονοπάτι....

Ἄκουσε, Σαχίμπ, Ἐνὰ βράδι, βράδι μυστικὸ, ἐνὸς Ρατζῆ (2) γυναίκα παρακαλιόντανε στὸ θεὸ νὰ τῆς δώσῃ ἕνα παιδί. Τὴν ἔκουσε ὁ παντοδύναμος, τῆς φανερώθηκε μὲ τοῦ ἀρχιερέα τὴ μορφή, καὶ σ' ἕνα χρόνον μέσα γεννήθηκα ἐγὼ ἡ πριγκηπέσσα καὶ θεὰ, μὰ κ' ἡ δικιά σου σκλάβο Μεγάλωση καὶ ὁ θεὸς γύρψε τὴν κόρη του τὸ στόλισμα νὰ γένει τοῦ ναοῦ του. Σαχίμπ μου λωτομάτη, τὴν ἀγκαλιά μου τούτη κανεῖς θεὸς οὔτε ἄνθρωπος δὲ θὰ σφίξει πιά. Δικιά σου εἶναι, παρ' τὴνα.

Στὴ μέση στῆς φωλιάς μου τὸ γλυκὸ τὸ φῶς σηκώθηκε μὲ μὴς ὁλόρθη, κ' ἐλαμψε μπρὸς μου ἡ ὁμορφιά τῆς. Εἶδα μὲ μάτια μαγεμένα τὶς κυματίσσες γραμμὲς τῆς κάτω ἀπ' τὴ γάζα τὴν φιλὴ ν' ἀνατριχιάζον. Βρίθηκε γονατιστὴ κοντὰ μου. Μὲ μῆματα καρφωμένα στὰ δικὰ μου, σύρθηκε σὰ δαμασμένη τίγρη, μαλακὰ, μὲ χάρη ἀμέτρητη, καὶ τὰ πετραδοστόλιστα τὰ χέρια τῆς τριγύρω στὸ λαιμὸ μου βάζοντας, μουμύρησε ἀγάπη μου.

Καὶ τὰ φανάρια τοῦ παλιοῦ καιροῦ ρίξαν τὸ πῶς γλυκὸ τους φῶς, τὰ τριαντάφυλλα τὶς πῶς κοιμιστικές τους εὐωδιές, καὶ ἀπ' ἔξω ἡ δροσοῦλα ἀνεμόφερε τοὺς μυρωμένους τῶ μαγικῶν ἀντασμοῦς. Μὰ νικήτρα πάντα ξεχώριζε τοῦ γαστρομιοῦ ἡ λουλουδιὰ.

Ἀπὸ κείνηνα τὴ νυχτιά, οἱ μέρες μοῦ φαίνονταν ὁλόκληροι αἰῶνες, μὰ παλὲ κατέβαιναν τὰ βράδια καὶ ἐστὸ σφαρὶ πάνω ξαπλωμένος σφαλνῶσα τὰ ματόφυλλα γιὰ νὰ τ' ἀνοιξῶ ξαφνικὰ καὶ νὰ τὴ δῶ σιμά μου διπλοπόδι καθισμένη.

Τὶς πῶς πολλὰς φορὲς ἔυπνοῦσα μὲ τὸ ζεστὸ φιλί τῆς, καὶ βρισκόμουν μὲ λούλουδα στεφανωμένος καὶ ραντισμένος μὲ ἀνθόνερο.

Ἔτσι περνοῦσε ὁ καιρὸς, καιρὸς ποὺ ἀκοίμητη λαχτάρα στὴν ψυχὴ μου ἔναψε.

III

Μόλις μποροῦσε καὶ ἀνάπνευε κανεῖς ἀπὸ τὴν κάψα. Γερμένος κάτω ἀπὸ τὸ φουσέρ, περιμένει νὰ ξεψυχήσῃ ἡ μέρα, νὰ ἔρθῃ ἡ δροσιὰ τῆς νύχτας μαζί μὲ τὴ Λαξμή μου.

Ἐάφνου ἄκουσα στεναγμούς καὶ κλάματα.

Πηδῶ, τρέχω στοῦ μπάνγκαλου τὴν ἄλλη ἄκρη καὶ κεῖ στὸ χαλὶ πάνω τὴν ἐβλίπω σὰν ψάρι νὰ σπαρταρᾷ.

— Ψυχούλα μου, τί τρέχει; γρήγορα, μίλησέ μου.

— Κρύψε με. Σαχίμπ, θὰ μὲ σκοτώσουν οἱ παπᾶδες.

— Μπεμπέκα μου, μὴν τρέμεις, μὴ φοβάσαι. Ποῖος θὰ τολμήσῃ στὸ σπῆτι τοῦ Σαχίμπ νὰ μπεῖ; καὶ σὺ ποτὲς σου ἀπ' ἐδῶ δὲ θ' ἐβγεις. Μὴν κλαῖς, μικρούλα μου, ἀλλιῶς πὺς θὰ δειξῇς στὸ Σαχίμπ τὰ κόκκινα τὰ μάτια σου; Φαντάσου ἀσκημιὰ.

Σταμάτησαν τὰ δάκρυα μὲ μὴς. Τὴν ἐσφίξα στὴν ἀγκαλιά μου καὶ σὰ μωρὸ παιδί τὴν κοίμησα μὲ τὰ φιλιά μου.

1) Σουάργκα ὁ παράδεισος τοῦ θεοῦ Ἰντρα, ὁ πῶς ρημιζόμενος στὴν ἰντιάνικα ὀρθοκεία. Ἐκεῖ χοροὶ καὶ μουσικὲς οὐράνιες, ἐκεῖ πεντάμορφες θεὸς σὲ ἡδονὲς ἀφάνταστες κρατοῦνε τοὺς θνητοὺς, ὡς ποὺ νὰ ξαναγεννηθοῦν.

2) Ρατζῆ. Ἰντιάνος πριγκηπέας. Βασιλιάς.

Εἶτανε μεσάνυχτα σὰν ξύπνησε, χυμογέλασε σὰ μ' εἶδε ἀγρυπνο σιμά τῆς.

— Σαχίμπ, τὴν ὥρα τούτη θὰ εἶμουν πεθαμένη.

— Γιὰ πὺς τα μου, χρυσὸ μου.

— Τὴν ξέρεις τὴν Καμίνη, τὴ δευτέρη χορεύτριά. Ἐκείνης ἡ ἀγάπη μ' ἔσωσε. Καὶ μυρίστηκε, ἔκουσε κατὶ ὁ πρωτόπαπας, καὶ τούτη τὴ νυχτιά μὲς τοῦ ναοῦ θὰ μ' ἔσερναν τὴ σκοτεινιά καὶ κεῖ μπροστὰ στὸ φοβερὸ τὸ εἶδωλο φαρμάκι θὰ μὲ πότιζαν. Τὶ θάνατος μακριὰ σου. Μοῦ τότε ὅμως ἡ καλὴ Καμίνη, κ' ἔτρεξα νὰ κρυφθῶ στὴν ἀγκαλιά σου.

— Λαξμή μου, τρίλλα μ' ἔρχεται ὅταν τὸ συλλογίζουμαι. Μὰ τώρα μὴ ροθᾷσαι πιά. Δὲς τὰ τουφέκια μου. Ἐσχῆς τὰ δυὸ μαντρόκυλλὰ μου καὶ τοὺς μουσουλμάνους σεποῖδές μου (3); Ποῖος λαγόκαρδος ἰντιάνος θὰ σκεφτεῖ νὰ ξεμυτῇσῃ ἐδῶ κοντὰ;

— Σαχίμπ, τὸ γυτόπημα ἔσως ἀργήσει, μὰ σίγουρα θὰ φτάσῃ. Αὐτὴνα τὴ στιγμή θὰ φέλλει ὁ ἀρχιερεὺς τοὺς ροδερῶς τοὺς ξορκισμοὺς ποὺ μ' ἀφορίζουν καὶ μὲ ρίχνουν ἀπὸ τὴν κάστα (3) ἔξω, καὶ γὼ ἡ πριγκηπέσσα θὰ εἶμαι παρίανα συχαρερὴ γιὰ ὅλους τοὺς δαμόθησκους. Μὰ τί μὲ νοιάζει γιὰ ὅλοκληρο τὸ Χιντοῦσαν. Ὅ,τι ἔκανα θὰ τὸ ξανάκανα ἀμέσως μὲ χαρὰ. Μήπως ἀπ' τὴ στιγμή ποὺ ἔρχισε στὰ στήθια μου τὸ καρδιοχτύπι, μήπως δὲ γνῶριζα πὺς θὰ εἶτανε καὶ ὁ θάνατός μου; (1) κεραυνὸς θὰ σπᾷσῃ ξαφνικὰ. Μὰ ἡ προσευχὴ μου τώρα εἶναι στὴν ἀγκαλιά σου νὰ πεθάνω, καὶ τὴν ψυχὴ μου στὰ χεῖλιά σου νὰ παραδώσω. Τότες γλυκὸς ὁ θάνατος θὰ εἶναι, καὶ στὴ σάρκωσή τὴν ἄλληνα μὲ χεῖλια ἔτοιμα γιὰ φίλημα καινούργιο θὰ σὲ περιμένω. Μαζὶ τῆς μετεμψύχωσης θὰ περᾶσουμε τὶς ἀναρίθμητες τὶς ἀλλαγές, ὥσπου ἡ ἀγάπη μας νὰ μᾶς ἀνοίξῃ τὶς χρυσὲς τὶς πόρτες τοῦ Σουάργκα, ὅπου ὁ Ἰντρας κυβερνᾷ ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ, τῶν κεραυνῶν, καὶ τῶν ἀνέμων. Γλυκὰ ἐκεῖ θὰ μένουμε αἰῶνες σφιχταγκάλισμένοι.

— Σῶπα, Λαξμή μου, σῶπα. Τί μιλᾷς γιὰ θανάτους; Γλυκεῖά εἶναι ἡ ζωὴ μαζὶ σου, γλυκὸ τὸ φῶς ποὺ ἀντιφεγγίζεται στὰ μάτια σου, γλυκὲς οἱ πρασιναδὲς γύρω μας, γλυκὲς οἱ εὐωδιὲς τῶ λούλουδων ποὺ στὴ φωλιά μου μπαίνουν νὰ μεγαλώσουν τὸ μεθύσι μας. Ποῖος παρὰδεισος, πὺς μου, ποῖος ττὴ γλῶσσα φτάνει τὸ δικό σου τὸ ἀγκαλίσμα;

Μὲ λόγια, μὲ φιλιά, τῆς κοίμιζα τοὺς φόβους ὥσπου τοὺς ξέχασε ὁλότελα.

Σηκώνονταν κάθε πρῶτὸ σὰ χάραζε ἡ μέρα, καὶ

2) Sepoy, στρατιώτες.

3) Κάστα=caste. Φυλὴ, τάξη κοινωνικὴ. Ποῖος δὲν ἔκουσε γιὰ τὶς περίφημες ἰντιάνικες κάστες; οἱ κυριώτερες ἀπ' ὅλες εἶναι: οἱ Βραχμάνοι, οἱ Kshatriyas, οἱ Vaishyas καὶ οἱ Sudras. Καὶ αὐτὲς πάλι ὑποδιαιροῦνται σ' ἑκατοντάδες ἄλλες. Ὁ πρῶτος Βραχμάνος γεννήθηκε ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ θεοῦ Βράχμα, γι' αὐτὸ καὶ οἱ Βραχμάνοι εἶναι δάσκαλοι, παπᾶδες καὶ ἀρχιερεῖς τῆς οἰκουμένης, ἡμίθεοι σοῖστοι. Μὴ μόνον σταλαμνίστα νεροῦ ἀπ' τὸ ποδὶ ἐνὸς Βραχμάνου φτάνει νὰ ξεπλύνει χιλιάδες ἀμαρτίες.

Ὁ πρῶτος Kshatriya βγήκε ἀπὸ τὸ χέρι τοῦ Δημιουργοῦ. Kshatriyas εἶναι οἱ βασιλεῖδες καὶ στρατιώτες, οἱ σωματικοὶ ἀρχιερεῖς ποὺ διοικοῦν καὶ πολεμοῦν κατὰ τὶς συμβουλὲς τῶ Βραχμάνου.

Οἱ Vaishyas βγήκαν ἀπ' τὸ μερὶ τοῦ Βράχμα. Εἶναι οἱ ἔμποροι καὶ γεωργοὶ καὶ δουλὰ τοὺς ὁ παρὰς.

Τελευταῖος γεννήθηκε ἀπ' τὸ ποδὶ τοῦ θεοῦ ὁ πρῶτος Sudras, γι' αὐτὸ καὶ οἱ Sudras εἶναι οἱ ὑπερέτες, οἱ ἀργατεῖς καὶ τεχνίτες ποὺ μόνον ἐκπὸς πρέπει νὰ ἔχουν τὴν εὐτυχία τῶν ἄλλων φυλῶν.

Οἱ γνωστοὶ Pariahs εἶναι ξεχωριστὴ ράτσα, ράτσα περιφρονημένη. Ἡ φτωχέρικη σκύλα σκοτίζει κανεῖς ἢ παρὰ τὸ ἴδιο εἶναι. Στὰ πάλια τὰ χρόνια ἡ σκιά μόνον ἐνὸς παρία πέφτοντας ἀπάνω σ' ἕνα Βραχμάνο ἔφτανε νὰ λερώσῃ τὸν τελευταῖο σὲ τέτοιο βαθμὸ ποὺ μόνον νηστεῖες καὶ προσευκὲς μπορούσαν νὰ τὸν ξεπλύνουν.

παίρνουντάς με απ' τὸ χέρι μ' ἔφερνε στὸ κήπου μας τὰ μαρμαρένια σκαλοπάτια τοῦ πισταμῶ τὸν ὄχτο. Βουτούσε στὸ νερὸ, νεκρίδα σωστή, τριαντάφυλλα ξεφύλλιζε, καὶ στήν Ἀνατολή τὰ ροδικόκκινα τὰ πέταλά τους ρίχνοντας τὸ Βεδικό τὸν ὕμνο ἔψελνε στήν Αὐγούλα·

«Χαίρε, αὐγή, τοῦ οὐρανοῦ ἡ χαδεμένη θυγατέρα. Τ' ἀστέρια ἄς σβύσουν ἕνα ἕνα, καὶ ἄς φύγουν οἱ σκιές τῆς μαύρης ἀδερφῆς σου.

«Ἡ ὁμορφιά σου ἡ ἀχτινοβόλα καὶ τὸ χρυσαφὶ πτῶν ξαθῶ σου τῶ μαλλίων ἄς λάμπουν.

«Πές, ροδοδάχτυλη νυφούλα, πές ἀπὸ ποιῶς πηγῆς τὰ κρουσταλλένια τὰ νερὰ δανεῖζεσαι τὴ νύκτα τὴν αἰώνια, καὶ ποῖα δροσούλα τὴ φρεσκάδα σου δανεῖζει.

«Χαρμεγέλας καὶ τὰ πουλιά χαρούμενα ἀφήνουν πτὴ φωλιά τους καὶ κελαδοῦν τὴ χάρη σου. Τὰ λούλουδα μὲ μιάς ξυπνοῦν καὶ τὰ διακμαντοστόλιστα πγυρνοῦντε προσωπάκια τους γιὰ νὰ θαυμάσουν τὸ δικό σου τὸ λουλούδισμα.

«Τρέχα, παρθένια, τρέχα. Κέντησε τ' ἄντια τὰ «χιονάτα» πῶχου φλόγες γιὰ φτερά, καὶ τ' ἄρμα που σὰν ἀστραπὴ τὸν οὐρανὸ ἄς κυκλοφέρει.

«Τρέχα, νυφούλα ντροπαλή. Σὲ κυνηγᾷ ὁ Σουρριᾶς (*), στὰ σωθικά του νοιόθοντες φωτιά. Τρέχα πρὶν τ' ἀναμένα χεῖλια του στ' ἄρματα σου τὰ «στήθια» κολληθοῦν, πρὶ μαρμαρῆ ἡ δροσούλα σου στή «φλογισμένη» του τὴν ἀγκυλιά».

Καθε τῆς Φύσης ὁμορφιά εἶχε καὶ τὸ τραγοῦδι τῆς καὶ ξαναζοῦσε μέσα στὴ Λαξμή, ἀταβισμὸς αἰώνων, τῶν πρώτων προπατόρων τῆς ἡμέτερης ἀγάπης καὶ λατρείας γιὰ τὴ Φύση. Κ' ἡ ἴδια σὰν τὴ Φύση ἀλλάζε συχνά. Τώρα, Φρόνη, ξεχειλισμένη ἀπὸ ἔρωτα, ἄνοιγε σὰν τὸ λωτὸ τὴν ἀγκυλιά τῆς, ἔπειτα, μὲ μάτια σ' ἄγνωστους ὀρίζοντες μυστικισμοῦ χαμένια, πρόσφερε θυσία στοὺς θεοὺς τῆς τῆς φύσης ποὺ καὶ κείνοι εἶναι ἀλληγορίες, ἡ ποιήτρα, γιομάτη ἀπ' τὴν ποίηση τριγύρω τῆς, ἔψελνε μὲ σεβασμὸ τοὺς Ὑμνοὺς τῆς.

Ἐνα πρῶτ' ἡ βροχὰ καθισμένη σὲ θρόνο ἀπὸ ξύλο σκαλιστό. Τὰ χέρια τῆς στὰ χέρια τοῦ ἀκουμπισμένα, φαινότανε σὲ σκέψες βυθισμένη.

Πῆγα σιμά τῆς, ξάπλωτα σιμά στὰ γδυμένα τῆς ποδαράκια.

Ἐμεινε ἀσάλευτη ὥρα πολλή· ἔπειτα κουνήθηκαν τὰ χεῖλια τῆς, καὶ ἄκουσα τὴ φωνὴ τῆς νύχχεται ἀπὸ τὰ μακρὰ, ἀπὸ τὰ βαθιά ἄλλου κόσμου.

— Ἀρχίζει ἡ ψυχὴ μου ν' ἀνατέλλει. Ὅσοτου σὲ γνωρίσω, ἔρωτας ἀληθινὸς ποτὲς δὲ ρίξω σε μέσ' στὴν καρδιά μου, μονάχα, σὲ δούλα ποὺ εἶμουν τοῦ Θεοῦ, τὴν ἡδονὴ σκόρπιζα γύρω μου, τὴν ἡδονή, τὴν εὐτυχία ποὺ γιὰ πρώτη τῶρα φερά καὶ γὼ γνωρίζω. Τώρα ξυπνᾷ καὶ ἡ ψυχὴ μου, καὶ ξανάρχουνται στὸ νοῦ μου τὰ λόγια τοῦ σοφοῦ δασκάλου ποὺ μ' ἀνάθεψε. Στὰ πόδια τοῦ γονατιστῆ ἄκουα τὴν διδασχὴν τοῦ γιὰ τὴν ὁρθόδοξη ἐκκλησιαστικὴν θρησκείαν. Ὁ νοῦς μου ὅμως τότες, πεταλούδα ἀμέριμνη, φτερούγιζε σ' ἀνθούς, σὲ λίμνες λωτοσκεπασμένες καὶ ὄχι σὲ σκοτεινὲς φιλοσοφίες. Τώρα τὰ λόγια τὰ σοφὰ, τ' ἀχώνευτα, ξανάρχουνται ἀχτινοβολώντας, καὶ τὸ βραχμάνικό μου αἶμα φουσκώνει μέσα μου ὁρμητικὸ ποτάμι. Τῆς ὁμορφίης μου ν' ἀγάπας μονάχα δὲ φτάνει πιά, Σαχίμπ. Πρέπει καὶ τὴν ψυχὴ μου νὰ γνωρίσεις.

(4) Σουριᾶς=Ἡλίας

(Στ' ἄλλο φύλλο τελιώνει)

Ο ΝΟΥΜΑΣ,, ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Γιὰ τὴν Ἑλλάδα Δρ. 10. — Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ Φρ. 10.

20 λεπτά τὸ φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ : Στὰ κίосκια τῆς Πλατείας Συντάγματος, Ἰθμόνιαις, Ὑπουργείου Οἰκονομικῶν, Σταθμοῦ Τροχιδόδρομου, (Ὁφθαλματρεῖο), Βουλῆς, Σταθμοῦ ὑπόγειου Σιδηρόδρομου (Ὁμόνοια), στὸ καπνοπωλεῖο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), Ἐξόρχεια, στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἐστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτιου [ὁδὸς Σταδίου, ἀντικρὺ στὴ Βουλῆ]. Στὸ Βόο βιβλιοπωλεῖο Χριστόπουλου.

Ἡ συντρομὴ πληρώνεται μπροστὰ κ' εἶναι ἐνὸς χρόνου πάντα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ἑθνικὴ Ἀνάστασις—Ὁ Χριστοῦραρος—Ἡ γησὼ—Οἱ Βασιλικὲς χάρες—Σολωμὸς καὶ Παλαμῆς.

ΟΙ ΣΗΜΕΡΝΟΙ Ρωμιοὶ, οἱ δεῖντοι χειροπόδαροι μὲ τίς ἀλυσίδες τῆς Προλήψεως καὶ τοῦ Σκολιστικισμοῦ, οἱ παραχωμένοι στὸ λόκκο τῆς πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς σκλαβιάς, οἱ ζουπισμένοι ἀπὸ τὰ κοινοβουλευτικὰ τακούνια καὶ οἱ χιλοφτυμένοι ἀπὸ τὰ βρώμικα ρουσογετοφόρα στόματα—οἱ σημερνοὶ Ρωμιοὶ καρτεροῖμε καὶ μετὰ τὴν Ἀνάστασις καὶ τὴν Δευτερίαν μας.

Ἀς τὸν ἀνασταίνουμε κάθε χρόνὸ τὸ Χριστό. Τίποτα δὲν κερδίζουμε. Ὅσο δὲν πατήσουμε τὴν Προλήψιν καὶ δὲν ἀγκαλιάσουμε τὴν Ἀλήθειαν, ὅσο δὲ βαλθοῦμεν ἀναστήσουμε τὸ ἔθνος μας ἢ Ἀνάστασις θὰ γιορτάζεται τυπικὰ οἷς ἐκκλησιαστικῆς καὶ τυπικῆς θὰ δίνεται καὶ τὸ φιλὶ τῆς Ἀγάπης.

Γιόρτασε μὴ Ἀνάστασις ἀληθινὴ τὸ ἔθνος, τὸ 21. Κι ἀπὸ τότε καρτεροὶ τὴν δευτερίαν τοῦ Ἀνίστασις, τὴν πὸ μεγάλην, ποὺ ἀλείμω, ἀργεῖ, παραπολὸ ἄργεῖ νὰ μᾶς ἔρθει. Ποῦναι ὁ Μεσσίας ποὺ θὰ μᾶς τὴ φέρει τὴν χιλιετήτητα; Ἡ σωστότερα, ὁ Μεσσίας ἔρχεται, μὴ ποῦναι ὁ φωτισμένος λαὸς ποὺ θὰ ἔρξει μὲ τὴ βάρια πίσω του;

★

ΚΑΛΑ τὰ λέει ὁ Γιαννιόπουλος. Ὅτε βλέπει κανεὶς τὸ Χριστὸ νὰ σερνεταί, τὴ μέρα τῆς κηδείας του, μὲ τέτια ἀσυναισθησίαν στοὺς δρόμους, δὲν ξεχωρίζει τὸν Ἐπιτάφιο ἀπὸ Ἐκλογικὴ διαδήλωση, καὶ ἀπορεῖ ποῦ δὲν ἀκούει καὶ αἰγιοζωνάρη· Ζήτω ὁ Χριστοῦραρος!

Πότε ἐπὶ τέλους θάρθει καὶ ὁ ριζοσπάτης ἱεράρχης ποὺ θὰ καταργήσει αὐτὰ τὰ θρησκευτικὰ γλέντια;

★

ΜΕΡΙΚΑ παιδιὰ ἀπὸ κείνη ποὺ πρωτοφανήκανε στὸ «Νουμά» μὲ στίχους τους, ἀποφασίσανε νὰ βγάλουν δικό τους περιοδικὸ καὶ τὸνομάσανε καὶ «Πηγῶν». Στὸ περιοδικὸ αὐτὸ, ποὺ θὰ μοιᾶζει κάπως μὲ τὸν «Ποιητικὸ ἀνθών» ποῦδγαζε δῶ καὶ μερικὰ χρόνια στὴ Νίκου ὁ Τασκασιάνος, θὰ δημοσιεύονται μονάχα τίτχοι, διὰλεχτοὶ βέβαια, γιὰτὶ διαλεχτὰ εἶναι καὶ τὰ παιδιὰ ποὺ τὸ βγάζουν, ὁ Διαντρός Παλαμῆς λ. γ. τὰ δὴ παιδιὰ τοῦ Πρύτανι καὶ Πολίτη, ὁ Λυπαλιώτης καὶ οἱ ἄλλοι, εἰς τοὺς ἑνὸς κ' εἶναι.

Χαίρεται ὁ «Νουμάς» βλέποντας νὰ προκόβουν ἔτσι οἱ συνεργάτες του, τόσο πολὺ καὶ τόσο γρήγορα, ἀν καὶ ἡ χάρις του συνηφιᾶζεται κάπως ὅτα μαθαίνει ὅτι οἱ καλοὶ νοιοτῆς «Πηγῶν» δὲν ὠρελθῆσαν καὶ τόσο ἀπὸ τὴν συντροφίαν του, ἀλλὰ δαίχουν κάπως μούδιασμένα τὰ πρῶτα τοὺς βήματα, σὰ νὰ φοβοῦνται τὸν μπαμποῦλα τοῦ ἀνόητου λαγομένου Ψυχαραμοῦ—τῆς Παληκαριᾶς δηλ. καὶ τῆς Ἀλήθειας.

Θέλουμε τοὺς νέους μὲς πὸ πολὺ νέους στὸ ζήτημα τῆς γλώσσας καὶ πὸ λίγο δεμένους στὴν κάθε λογῆς πρόληψιν τῆς δημοσιογραφικῆς ὀχλοκρατίας. Μὰ ἄς εἶναι καὶ

μ' αὐτὰ, ποὺ ἐλπίζουμε μὲ τὸν καιρὸ νὰ διορθωθοῦν, ἡ ἔκδοσις τῆς «Πηγῶν» μᾶς συγκινεῖ βαθύτατα καὶ μὲ λαιχτάρια καρτερούμε, μαζί μὲ τὰ ροῦα τοῦ Μιχιοῦ, καὶ τὸ πρῶτο φύλλο τῆς.

Ἡ ἀγγελία τῆς, ποὺ κυκλοφόρησε σ' ἄλλα τα δημοσιογραφικὰ γραφεῖα, δὲ στέλλθηκε ὡς τὴν ὥρα στὸ γραφεῖο μας καὶ γι' αὐτὸ δὲν ξέρουμε νὰ σᾶς ποῦμε κάθε ποτε θὰ βγαίνει καὶ ποῖα θῶναι ἡ συντρομὴ τῆς.

★

Ο ΒΟΚΟΤΟΠΟΥΛΟΣ ἐνέειγχε νὰ δοθεῖ ἡ Βασιλικὴ χάρις στὸ Γιαννακίτη, ἀλλὰ ῥωοῖς νὺ ὠρελθῆθε τίποτ' ἄλλο, ἐξὲν ἀπ' ὅσα τοῦ φάλασε στὴ Βουλῇ. Ἄλλος ὠρελθῆκε σημαντικὰ ἀπ' αὐτὴ τὴ βρωμοδουλιὰ, καὶ ἂν ὅ,τι μᾶς εἴπανε μᾶς τὸ βεδιώνανε καὶ μὲ γραφτὴ ἀπόδειξη, θὰ ξεσκεπάσαμε ντροπὲς ποὺ μοναχὰ τίς τυλλογιζόμαστε καὶ κοκκινίζουμε.

Σὰς σῶναι μοναχὰ νὰ μάθετε πὺς τόσο περίφημα ἀρμενίζει ἡ Πολιτεία μας, ποὺ βρίσκονται καὶ ἄθρῳποι ἔχοντας γιὰ δουλιὰ νὰ προμηθεύουμε, μὲ χίλια δὴ ὄχι καὶ τόσο τίμια μέτα, Βασιλικὲς χάρες, παίονοντας παχιά ἀμοιβή.

★

ΚΑΤΙ ξεχάστηκε ἀπὸ τὴν διὰ τὴν τοῦ Ψυχάρη ποὺ δημοσιεύτηκε στὰ δὴ τελευταῖα φύλλα τοῦ «Νουμά». Ἀπὸ ἰδιοτροπία ἀδικολόγητη, φαίνεται, τοῦ μεταφραστῆ ἔμεινε ὅω ἕνας προλήφαρος ποὺ γίνεται κάπως δίκαια σύγκρισις τοῦ Σολωμοῦ καὶ τοῦ Παλαμῆ.

Ὁ Ψυχάρης εἶπε:

«Τὶ θῆλες ὁ Σολωμῆς, αὐτὸς δηλ. ποὺ τὸν ἐ συγκινεῖσε κ' ἕνας καλὸς στίχος μέτρου ποιητῆ, ἂν μπορούσε νὰ προμαντεῖται τὴ σημερινὴ φιλολογικὴ ἀναγέννησις καὶ νὰ χαίρεται στὸ συμπάτριώτη μας Κωστῆ Παλαμῆ ἕνα ποιητὴ μεγαλύτερο ἀπ' αὐτὸν, πὺς ἀπλωμένο καὶ πὺς συμπληρωμένο (plus achevé) :

Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ

ΣΤΗ ΦΙΛΟΛ. ΣΚΟΛΗ

Φίλε «Νουμά»,

Ἐχω ποὺ παρακολουθῶ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα χρόνια τώρα· πάντα ὅμως ἔμεινε μέσα μου μὴ ἀκριβολία, κάποια ἐπισείκειν πρὸς τοὺς δασκάλους, ἴσως γιὰτὶ τόσο φριχτὰ τοὺς ἐπολεμούσατε.

Ἀλλὰ ὅ,τι εἶδα καὶ ὅ,τι ἄκουσα στὴ φιλολογικὴ μας σχολή, «Νουμά» μου, ἀπὸ ἕνα δασκάλου τῆς φιλοσοφίας, ἐπέρασε τόσο καὶ ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς κοινῆς ἀκόμα λογικῆς καὶ τόσο ἀγγιξε—ἐγὼ μπόρῳσε νὰ πῇ κανεὶς—τὸ κοινὸ, ὅστε, μὲ κάνει νύχωμαι καὶ μὲ τὰ δὴ μου χεῖρα νὰ σὲ συγχωρῶ γιὰ τὴν πολεμικὴν σου τὴν ἀκράτητη καὶ τὴν ἀσυμβίβαστη μὰ περισσότερο δίκαια, παρὰ ἀναρχικὴ. Ἀκούενας φοιτητῆς ἔκαμε κ' ἐδιδάσσε στὴ Σχολή μὴ μελέτη τοῦ γιὰ τὸ Βασιλειάδην—φιλοσοφικὸ φροντιστήριον—ἤθε το ζήτημα στὴ γλωσσικὴ διατύπωση τῆς μελέτης του· ὁ μαῦρος ὁ φοιτητῆς, δὲν μποροῦσε νὰ πῇ κυπαρίσσειν τὸ κυπαρίσσι. Καὶ ὁ καθηγητῆς ἔρχισε· πρῶτα εἶπε πὺς ὅλοι οἱ ποιηταὶ τῆς ἀναγεννημένης Ἑλλάδας εἶναι ἀγράμματοι καὶ κκομοριασμένοι. Τοὺς ἐσυχώρειν ὅμως γιὰτὶ δὲν εἶχαν ποῦ νὰ μορφωθοῦν. Καὶ δὲν ἐδιδάσσε ὁ καθημῆνς νὰ δῇ ποῦ καὶ πόσον ἐσπούδασε ὁ Σολωμῆς ἢ ἂν εἶχε ἀνάγκη ὁ Κάλβος νὰθῇ στὴ δική του σχολή καὶ νὰ χορτάσει ἀπὸ τίς μάρες του καὶ τίς κοκκινάρες.

Κ' ἔρθε στὴ γλώσσα.

«Ἐμεῖς οἱ ἀνεπιτυχημένοι, λέει, ἔχουμε δικαίωμα νὰ ὀδηγήσουμε, νὰ ἐπιβληθοῦμε καὶ νὰ μᾶς ἀκολουθήσουν, ὄχι νὰ μᾶς ὀδηγοῦν οἱ ἀγράμματοι». Κκομοιορὴ μεσαιωνικὴ θεωρία. Ὅσο ξεθωριασμένη καὶ ἂν εἴσαι, θὰ βρεθοῦν καμπόσοι ἀνέραστοι νὰ ὀμνήσουν τὰ ζαρωμένα σου μάγουλα, τὰνέκφραστα μάτια.